

❖ VEU ACTIVA

	Primera conjugació	Segona conjugació	Tercera conjugació	Quarta conjugació	SUM	
Infecum+ ESSE	INFINITIU PRESENT Amare	Delere	Mittere	Audire	Esse	Estimar
Perfectum+ ISSE	INFINITIU PERFET Amuisse	Deleuisse	Misise	Audiuisse	Fuisse	Haver estimat
Participi futur+ ESSE	INFINITIU DE FUTUR Amatum esse	Delectatum esse	Missum esse	Auditum esse	Futurum esse	Haver d'estimar

❖ VEU PASSIVA

	Primera conjugació	Segona conjugació	Tercera conjugació	Quarta conjugació	SUM	
Infecum+ RI	INFINITIU PRESENT Amari	Deleri	Miti	Audiri	_____	Ser estimat
Supi+ ESSE	INFINITIU PERFET Amatum esse	Deletum esse	Missum esse	Auditum esse	_____	Haver estat estimat

Ja sabeu que l'infinitiu és un substantiu verbal que pot funcionar com a subjecte o com a complement directe del verb d'una oració:

Romani statuerunt exercitum **augere** et in Hispaniam proconsulem **mittere**

En llatí, els infinitius també apareixen sovint en les construccions anomenades ORACIONS D'INFINITIU: es tracta d'oracions subordinades completives (en funció de subjecte o de complement directe del verb), que tenen el **verb en infinitiu i el subjecte en acusatiu**.

Així: Caesar cognovit [**Vercingetorigem castra mouisse**]
 =
 Caesar cognovit [**ut Vercingetorix castra moverat.**]

“Cèsar es va assabentar que Vercingetòrix havia traslladat el campament”

Les oracions d'infinitiu funcionen sovint com a **CD** de :

Verba dicendi: dir, afirmar, negar, prometre, anunciar, narrar, ordenar, decidir
dico, aio, respondo, clamo, nego, edoceo, iubeo, constituo, decerno ...

Democritus dicit **innumerabiles esse mundos**. (Ciceró)
"Demòcrit diu que els móns són innombrables"

Bibulum exire domo prohibuerunt (Ciceró)
"Van prohibir que Bíbul sortís de casa"

Verba sentiendi: pensar, creure, saber, entendre, sentir, veure, escoltar ...
cognosco, intellego, puto, reor, ignoro, memini, sentio, audio, accipio, cerno

Mugire videbis **sub pedibus terram** (Virgili)
"Veureu que la terra retruny sota els vostres peus"

Reor **hoc esse officium sevi** (Plaute)
"Crec que és una obligació pròpia d'un esclau"

Verba affectus: alegrar-se, plànyer, admirar, deplorar ...
angor, doleo, furo, queror, ingemiscor, ploro

Illum doluit **properare** Calypso (Ovidi)
"Calipso va deplorar que ell s'apressés"

Miratus fui **neminem venire** (Plaute)
"M'ha estranyat que no vingués ningú"

Poden dur com a **subjecte** una oració d'infinitiu:

Expressions i verbs impersonals: convé, és evident, consta, és fama, és sabut, és necessari, interessa...
apparet, appertum est, constat, verisimile est, fama est, fas est, opinio est, oportet, opus est, necesse est

Omnibus expedit **salvam esse rem publicam** (Ciceró)
" A tothom convé que l'estat sigui segur"

Verba dicendi, sentiendi i affectus en construccions passives:

Creditur **Pythagorae auditorem fuisse Numam** (Ciceró)
"Es creu que Numa va ser deixeble de Pitàgores"

- ◆ Convertiu les oracions subordinades introduïdes per la conjunció **ut** en oracions d'infinitiu:

Neptunus exoptulavit **ut Andromeda ceto obiceretur**.

Iuppiter fecit **ut Tiresias septem aetates viveret vatesque praeter ceteros mortales esset**.

Iuppiter imperat **ut Mercurius deducat lunonem, Venerem et Minervam ad Paridem**.

Clamabat ille miser **ut ille civis Romanus sit**.

- ◆ Convertiu les oracions subordinades d'infinitiu en oracions introduïdes per la conjunció **ut**:

Tyndareus **repudiari filiam suam ab Agamemnone** vereretur.

Venus **Helenam, formosissimam omnium mulierum, se in coniugium dare** promisit.

Paris **Venerem pulcherrimam esse** iudicavit.

Thales dixit **aquam initium rerum esse**.

- ◆ Analitzeu i traduïu les següents frases:

Sub vesperum Caesar portas claudi militesque ex oppido exire iussit (Cèsar)

Caesar bellum cum Germanis gerere constituit. (Cèsar)

His rebus cognitis, Caesar legiones equitatumque revocari iubet. (Cèsar)

Ego tibi monstrabo amatorium sine medicamento, sine herba, sine ullius veneficae carmine: si vis amari, ama (Sèneca)

In his litteris scriptum erat C. Manlium arma cepisse cum magna multitudine a.d. VI Kalendas Novembres. (Sal·Iusti)

Scipio uxori dixit: " Veto corpus meum Romam reportari " Iusserat haec quoque uerba in suo monumento scribi " Ingrata patria, ossa mea non habebis " (Nepot)

Com que tot està controlat a Roma, Cèsar passa a la Gàl·lia

His rebus Italias Caesaris nuntiatis, cum iam ille intelligeret res urbanas Pompei uirtute in commodiorem statum peruenisse, in Transalpinam Galliam profectus est.

CÈSAR, De bello gallico, VII, 6

El senat es desenté dels homes capturats per Aníbal

Hannibal Romanis obtulit ut captiuos redimerent responsumque est a senatu eos ciues non esse necessarios, qui cum armati essent, capi potuissent. Ille omnes postea uariis suppliciis interfecit et tres modios anulorum aureorum Carthaginem misit, quos ex manibus equitum Romanorum, senatorum et militum detraxerat

EUTROPI, Breviarium III, 11

Cèsar envia Q. Fabi a Hispània

Dum haec parat atque administrat, C. Fabium legatum cum legionibus tribus in Hispaniam praemitit celeriterque Pyrenaeos saltus occupari iubet qui eo tempore ab L. Afranio legato praesidiis tenebantur. Reliquas legiones quae longius hiemabant subsequi iubet.

CÈSAR, De bello gallico I, 37

Després de la caiguda de Sagunt, Aníbal duu homes a Cartago

Tredecim milia octingentos quinquaginta pedites caetratos misit in Africam et funditores Baliares octingentos septuaginta, equites mixtos ex multis gentibus mille ducentos. Has copias partim Carthagini praesidio esse, partim distribui per Africam iubet.

TIT LIVI, Ab urbe condita XXI, 21

Cèsar dóna ordres d'ajudar Ciceró

Caesar, acceptis litteris hora undecima, nuntium ad M. Crassum quaestorem mittit, cuius hiberna aberant milia passuum XXV; iubet media nocte legionem proficisci celeriterque ad se venire. Alterum nuntium ad Gaium Fabium legatum mittit, ut in Atrebatium fines legionem adducat

CÈSAR, De bello Gallico V, 46

César derrota els gals amb l'ajuda de la cavalleria germànica

Caesar ex castris equitatum educi iubet, proelium equestre committit; laborantibus iam suis, Germanos equites circiter sescentos submitit, quos ab initio secum habuerat. Eorum impetum Galli sustinere non potuerunt atque, multis amissis, se ad agmen receperunt. His rebus confectis, Caesar ad oppidum Avaricum profectus est.

CÈSAR, De bello Gallico VII, 13

Avaricum, -i: Avaric (ciutat de la Gàl·lia)

laboro 1 estar en dificultats

se recipere: reintegrar-se

INSTITUT D'ARGENTONA

Algunes creences i realitats sobre la durada de la vida dels animals i de les
persones **PAU 2008**

Hesiodus, qui primus aliqua de hoc prodidit, multa de hominum aevo referens, cornici nouem nostras attribuit aetates, quadruplum eius ceruis; sed ut ad confessa transeamus, Arganthonium Gaditanum LXXX annis regnauisse certum est, et Gorgian Siculum CVIII uixisse.
PLINI EL VELL, *Naturalis Historia* VII, 153-156

Lèxic (per ordre alfabètic):

aetas, aetatis: 'vida'.

Arganthonius, -ii: Argantoni (rei de Tartessos).

confessum, -i: 'fet admès'.

cornix, -icis: 'cornella' (ocell semblant al corb).

Gaditanus, -a, -um: 'de Gades', 'gadità, -ana'.

Gorgian: acusatiu singular de *Gorgias*, -ae: Gòrgies (sofista grec).

Hesiodus, -i: Hesíode (poeta grec).

Siculus, -a, -um: 'de Sicília', 'sicilià, -ana'.